

Сергієнко Тетяна Іванівна

Особливості формування політики ідентичності в сучасному Європейському Союзі: досвід для України

УДК 327.062.1

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2023-5.13>

Сергієнко Тетяна Іванівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
та соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
просп. Гагаріна, 26, Дніпро, Україна
ORCID: 0000-0002-4654-9248

Реалії сьогодення свідчать, що російсько-українська війна актуалізувала широкий спектр проблем. Особливого значення, в умовах повномасштабного вторгнення, набуває дослідження питання щодо забезпечення національної стійкості України. А одним із інструментів забезпечення національної стійкості є політика ідентичності.

Тож, в даному дослідженні розглянуто понятійно – категоріальний апарат таких термінів як: «ідентичність», «європейська ідентичність», «національна ідентичність». Розглянуто досвід формування політики ідентичності в Європейському Союзі. Обґрунтовано два основні напрямки європейської ідентичності: через історичну спадщину та політичну ідентичність. Доведено, що політика ідентичності, забезпечує консолідацію громадянського суспільства, сприяючи національній стійкості. Встановлено, що національна ідентичність це визнання народом самого себе через повагу до рідної історії, традицій, національну культуру, уявлення своїх національних інтересів, ідеалів та цінностей. З'ясовано, що процес формування ідентичності є серією взаємопов'язаних виборів.

Мета статті полягає у висвітленні основних теоретичних і практичних питань пов'язаних з дослідженням особливостей формування політики ідентичності на прикладі Європейського Союзу. Методологічна основа дослідження базується на положеннях класичних і сучасних політичних теорій, пов'язаних з предметом розгляду. Використанні загальнонаукові методи дослідження, такі як: порівняльний і аналітичний методи та метод структурного аналізу, які дозволяють більш повно розкрити сутність досліджуваної проблеми. Таким чином, зазначимо, що проведене наукове дослідження дозволило обґрунтувати теоретичні та методичні засади впливу політики ідентичності на формування національної стійкості на основі універсальних демократичних цінностей, якими є свобода.

Ключові слова: ідентичність, європейська ідентичність, національна ідентичність, національна самосвідомість, самоідентифікація.

Вступ. Актуальність даного питання обумовлена тим, що сьогодні, в Україні з новою силою постали проблеми національного буття, національної самосвідомості та самоідентифікації кожної особистості, національної гордості, гідності і врешті-решт патріотизму. Досліджуючи соціально-політичні зміни які відбуваються не тільки в сучасному світі але й у середині держави здебільшого необхідно акцентувати увагу на вивчені досвіду формування політики ідентичності на прикладі Європейського Союзу.

Після проголошення незалежності України перед нашою державою постала проблема визначення основних векторів зовнішньої політики. Так, 5 грудня 1991 року була задекларована національна самоідентифікація України як європейської держави у Зверненні Верховної Ради України «До парламентів і народів світу» у зв'язку з підтвердженням на референдумі (1 грудня 1991 р.) Акту проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р., а також у Зверненні Верховної Ради України до парламентів, урядів та громадськості держав Європи (22 травня 2003 р.) та Зверненні Верховної Ради України до парламентів, урядів і громадськості держав-членів Європейського Союзу (20 червня 2002 р.), у яких задекларовано бажання Української держави

започаткувати процес переходу взаємин України з державами Західної та Центральної Європи (насамперед, з державами Європейського Союзу) на якісно новий рівень – від партнерства до асоціації [3, 4]. Європейська інтеграція як зовнішньополітична мета законодавчо закріплена в «Основних напрямках зовнішньої політики України», затверджених Верховною Радою України 2 липня 1993 р., де зазначено, що укладення Угоди про партнерство та співробітництво (УПС) з Європейським Співтовариством стане першим етапом просування України до асоціації, а згодом і до повноправного членства в цій організації [11]. У 2022 році розпочався новий етап у відносинах Києва та Брюсселя. Так, 23 червня, лідери 27 країн-членів Європейського Союзу ухвалили рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в Європейський Союз, що втілило в життя перспективи приєднання до європейської спільноти.

Для того щоб стати повноправним членом Європейського Союзу українське суспільство має сформувати власну європейську ідентичність. О. Толкачов зазначає, що «просування України до Європи – це набагато ширший процес, ніж формально-політичне зближення з Європейським Союзом. Насправді, основним завданням на

цьому шляху є розбудова Європи в самій Україні – так звана європеїзація України» [15].

Але щоб стати частиною Європи, недостатньо про це говорити чи піднімати прапори Європейського Союзу над державними установами України. Для цього необхідно досягти розуміння того, що таке Європа, що є основою її ідентичності та які її цінності та стандарти дозволяють європейцям ідентифікувати себе з Європою. Виходячи з цього, можна буде сформувати спільну ідентичність, яка стала б одним із головних чинників європейської інтеграції України.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій.

Питання щодо дослідження ідентичності вивчається багатьма науковцями. Відомими роботами з цієї проблематики є праці зарубіжних та вітчизняних вчених: Л. Архипенка, А. Богуш, А. Бичка, Ю. Бромлея, В. Котельникова, Г. Палія, П. Ситник, О. Шморгун, В. Лизанчука, Е. Сміта, Ю. Хабермаса та ін.

Серед дослідників теорії європейської ідентичності слід відзначити В. Бреда, Д. Лакроїкса, К. Тонкісса, Ю. Хабермаса, Д. Штернбергер, Б. Яка та ін. Особливості формування політики ідентичності в Європейському Союзі розглядали у своїх працях А. Дрейс-Френсіс, С. Каєбл, Б. Крум, Ф. Слайдер, П. Хіршоп тощо. Щодо перспектив побудови європейської ідентичності в умовах сьогодення, то ключовим елементом своїх досліджень їх зробили К. Арпінгейм, С. Вільям, Д. Кіршоф, А. Прутч, Й. Фоссум та інші вчені.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, не дивлячись на доволі великий інтерес до даної проблеми, одним із найбільш дискусійних питань сьогодні є саме питання щодо дослідження з врахуванням різних рівнів реалізації політики ідентичності Європейського Союзу.

Мета статті полягає у висвітленні основних теоретичних і практичних питань пов'язаних з дослідженням особливостей формування політики ідентичності на прикладі Європейського Союзу.

Методологічна основа дослідження базується на положеннях класичних і сучасних політичних теорій, пов'язаних з предметом розгляду. Використанні загальнонаукові методи дослідження, такі як: порівняльний і аналітичний методи та метод структурного аналізу, які дозволяють більш повно розкрити сутність досліджуваної проблеми.

Результати. Становлення Європейського Союзу як колективного утворення органічно включає формування європейської ідентичності в рамках єдиного соціокультурного простору. Тому в контексті досліджень формування політики ідентичності сьогодні особливу увагу науковців привертає феномен європейської ідентичності, який все більше актуалізується в науковому, політичному,

медійному та публічному дискурсах. Питання формування політики ідентичності стало надзвичайно популярним на початку ХХ та ХХІ-го століть, і сьогорні концептуалізація ідентичності посідає одне з центральних місць в арсеналі інструментів політичного аналізу.

Останнім часом поняття «ідентичність» стало доволі широко вживаним, а з середини 1990-х років викликає значний інтерес в теорії міжнародних відносин [6, с. 81]. Це поняття характеризується передусім концептуальною двозначністю і обходить будь-які чіткі тлумачення. Незважаючи на відсутність чіткого визначення і розуміння поняття «ідентичність» набуло особливого статусу як одна з найпоширеніших концепцій управління політичними процесами побудови суспільства, особливо на рівні національних держав [13, с. 66].

Проводячи дослідження аналізу формування політики ідентичності в Європейському Союзі варто дати загальне визначення поняття «ідентичність». Отже, ідентичність на рівні індивіда пояснює, наскільки він відноситься до тієї чи іншої групи за певним набором ознак, наприклад, раси, статі, сексуальної орієнтації, політичної орієнтації тощо [1, с. 179]. Вона формується в результаті взаємодії з навколишнім середовищем, його нормами, цінностями і моделями поведінки. Формування політики ідентичності в Європейському Союзі тісно пов'язане з історичними процесами інтеграції європейських країн, поступовим розвитком і розширенням сфер впливу організацій Європейського співтовариства від економічного союзу до більш складного політичного утворення. Ці процеси побудови об'єднаної Європи сягають середини ХХ століття [8, с. 196].

Європейський Союз за визначенням не є – національною державою, об'єднаною соціальними, історичними та мовними зв'язками хоча і в ньому є елементи федерації, це не конфедерація і не федерація. Суттєвою проблемою для формування спільної ідентичності Європейського Союзу є «винайдення традиції». У тому сенсі, що «винайдена традиція означає певний вид соціальної практики ритуального або символічного характеру, яка регулюється загальноприйнятими правилами, метою яких є прищеплення певних цінностей або норм поведінки шляхом повторення. Наявність такої практики автоматично потребує зв'язку з минулим, спадкоємності, що забезпечується зверненням до відповідного історичного досвіду» [5, с. 112].

Як зазначає, Андрій Мартинов, «спільна європейська ідентичність, формується в країнах Європейського Союзу, є сумісною з національними ідентичностями держав-членів Євросоюзу» [10]. Поняття спільної та національної ідентичностей доволі часто співвідносять у дискурсі щодо «європейськості». Отже, національні ідентичності

є переважно культурними, а європейська ідентичність – інструментальною [7, с. 43]. Так, наприклад, національну ідентичність можна розглядати як визнання народом самого себе через повагу до рідної історії, традицій, національну культуру, уявлення своїх національних інтересів, ідеалів та цінностей. Особливість національної ідентичності полягає у тому, що вона постійно змінюється з кожним новим поколінням і залежить від політичних, економічних, соціальних, культурних та інших факторів. Формування системи цінностей українців та їх ідентичності відбувається у складних суспільно-політичних умовах, що характеризуються гібридним миром, тривалою економічною кризою, політичною нестабільністю [9]. Таким чином, національна ідентичність – це відношення людини до певної нації, її мови, культури, історії, традицій, соціальних і політичних практик, ідентифікація з ними [12, с. 93].

Щодо європейської ідентичності, то сьогодні виокремлюють різні підходи до її визначення. Дехто вбачає у ньому набір цінностей демократії та громадянського суспільства, вкорінених у християнстві [17]. Для інших європейська ідентичність є потужним виявом мети, яку визнають багато європейців, які після століть війни нарешті визнали свою відповідальність за свій власний континент [16, с. 109].

Говорячи про формування політики сучасної європейської ідентичності, необхідно враховувати поширеність спрощеної моделі ідентифікації Європи та Європейського Союзу і методологічно важливо розрізнити ці поняття. Як зазначає Є.Тихомирова, «з одного боку, Європа сприймається як спільний культурний простір або цивілізація, що є результатом історично тривалого, неконтрольованого та непередбачуваного процесу. З іншого боку, Європа як Європейський Союз є результатом спільного бажання європейців побудувати нові наднаціональні інституції» [14]. Отже, з одного боку європейська ідентичність визначається спільними цінностями, що походять від загальної спадщини та історичного досвіду. З іншого боку Європа розглядається як політична спільнота, що поділяє демократичні практики. Щодо особливостей формування політики європейської ідентичності, то основним чинником без сумніву, є спільне економічне життя та система зв'язків державних установ та європейських інституцій з громадськістю [2, с. 4].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що для України отримання статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу важливо, але не є останнім етапом євроінтеграції. Євроінтеграція України відбувається в умовах повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, що змінило картину світу, зумовило низку ризиків і загроз, спричинило турбулентні процеси

в політичному, економічному, безпековому середовищах, наслідки яких нині важко спрогнозувати. Війна, яка триває з 2014 року, розв'язана країною-агресором, з одного боку, довела готовність українців захищати незалежність своєї країни, визначили європейський шлях її розвитку, об'єднала українську націю і зміцнила громадську підтримку руху до Європейського Союзу. А з іншого — активізувала двосторонні процеси євроінтеграції, змусила переглянути підходи і пріоритети у сфері безпеки.

Отже, шлях до європейської ідентичності лежить через усвідомлення власної національної ідентичності. Ідентичність є одним із найважливіших чинників становлення сучасного суспільства. Щодо національної ідентичності, то виникає вона в результаті присутності «спільних точок» у повсякденному житті людей: національних символів, мови, історії нації, національної свідомості. Водночас національна ідентичність в контексті держави є основою єдності та стійкості суспільства. Тож, ключовим аспектом національної стійкості України визначено солідаризацію зусиль з Європейським Союзом у захисті цінностей свободи та демократії, а також формуванні спільного безпекового середовища.

Також, зауважимо, що з точки зору українського досвіду щодо формування політики ідентичності в сучасному Європейському Союзі, йдеться не лише про зростання економічного рівня держави та проведення низки необхідних реформ, а насамперед про те, щоб донести українцям, що вони європейці. Саме від усвідомлення та ідентифікації себе як європейця пересічний українець сприятиме процесу інтеграції. Адже вступ України до Європейського Союзу залежить не лише від влади, а й від кожного окремого громадянина нашої країни.

Перспективою подальших наукових досліджень є дослідження напрямів та методів реалізації політики ідентичності як результату консолідованих дій державних і недержавних суб'єктів у процесі формування національної стійкості України в умовах російсько-української війни та післявоєнного відновлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабарикіна Н.А., Горло Н.В., Заболотна М.Ф., Кіндратець О.М., Сергієнко Т.І. Державний суверенітет в умовах глобалізації: теорія та практика: монографія/за заг.ред. О.М.Кіндратець. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. 226 с.
2. Євроінтеграція в умовах війни: стан, проблеми, виклики. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. №1-2 (187-188) 2022. С. 4-24.
3. Звернення Верховної Ради України до парламентів, урядів та громадськості держав Європи/ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=844-15&myid=4/UMfPEGznhhfMy.Zi6Iz1iJHl4WES80msh8Ie6>.

4. Звернення Верховної Ради України до парламентів, урядів та громадськості держав-членів Європейського союзу. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1071.21.0>.

5. Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму. К.: Либідь, 1999. 352 с.

6. Кіндратець О. М., Сергієнко Т. І. Національна ідентичність як умова збереження та зміцнення державного суверенітету. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Історія. Політологія. 2023. Випуск № 35-36. С. 78-89.

7. Кіндратець О.М., Сергієнко Т.І. Особливості формування ідентичності українців в умовах гібридної війни. *Політикус: Науковий журнал*. Видавничий дім «Гельветика», 2021. №1. С. 40-46.

8. Куц Г. М. Формування спільної європейської ідентичності: проблеми та перспективи. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2013. № 3. С. 196-197.

9. Кучма Л.О., Максимович К.Ю. Формування спільної ідентичності як фактор європейської інтеграції України. URL: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/download/3283/2857/>.

10. Мартинов А. Проблеми та перспективи формування ідентичності Євросоюзу. *Європейські історичні студії: науковий журнал*. URL: https://drive.google.com/file/d/1t6wF4ouAKGIgtg6p1uvWPqLTq_pe5n-i5/view.

11. Основні напрями зовнішньої політики України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3360-12>.

12. Сергієнко Т.І. Європейський досвід формування системи економічної безпеки. Інтеграція освіти, науки і бізнесу: монографія. Том 11 / за ред. А. В. Череп. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 91-97.

13. Сергієнко Т.І. Формування національно-культурної ідентичності українців в умовах гібридного миру. Ідентичності та політичні інститути: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 квітня 2020 р., м. Ніжин) / За заг. ред. Ф. В. Барановського, Л. О. Дудки. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С. 64-67.

14. Тихомирова Є. Б. Формування європейської ідентичності як чинник європейської інтеграції. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/578fe5a6-8bd1-4cfb-b900-63db63d2fda5/content>.

15. Толкачов О. Європейська ідентичність України. URL: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1786690.html/>.

16. Adriano Moreira Neither Reich nor Nation – another future for the European Union. Reflections on european identity I Edited by Thomas Jansen. Working paper. European commission: 1999, 109s.

17. Extract from the speech made by the president of the Czech Republic Vaclav Havel to the European Parliament in Strasbourg on March 8th, 1994. URL: <http://www.eurplace.org/diba/citta/cartaci.html>.

REFERENCES:

1. Babarykina N.A., Horlo N.V., Zabolotna M.F., Kindratets' O.M., Serhiyenko T.I. (2022). Derzhavnyy

suverenitet v umovakh hlobalizatsiyi: teoriya ta praktyka [State sovereignty in the conditions of globalization: theory and practice]: monohrafiya/za zah.red. O.M.Kindratets'. Zaporizhzhya: Zaporiz'kyy natsional'nyy universytet, 226s

2. Yevrointehratsiya v umovakh viyny: stan, problemy, vyklyky (2022). [European integration in the conditions of war: state, problems, challenges] *Ukrayina na shlyakhu do YES: realiyi i perspektyvy*. no. 1-2 (187-188) pp. 4-24.

3. Zvernennya Verkhovnoyi Rady Ukrayiny do parlamentiv, uryadiv ta hromads'kosti derzhav Yevropy [Address of the Verkhovna Rada of Ukraine to the parliaments, governments and public of European countries] Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=844-15&myid=4/UMfPEGznhhfMy.Zi6lz1iJHI4WEs80msh8le6> (accessed 30 september 2023).

4. Zvernennya Verkhovnoyi Rady Ukrayiny do parlamentiv, uryadiv ta hromads'kosti derzhav-chleniv Yevropeys'koho soyuzu [Address of the Verkhovna Rada of Ukraine to the parliaments, governments and public of the member states of the European Union]. Retrieved from: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1071.21.0> (accessed 30 september 2023).

5. Kas'yanov H.V. (1999). Teoriyi natsiyi ta natsionalizmu [Theories of nation and nationalism]. K.: Lybid'. 352s.

6. Kindratets' O. M., Serhiyenko T. I. (2023). Natsional'na identychnist' yak umova zberezheniya ta zmitsnennya derzhavnoho suverenitetu [National identity as a condition for preserving and strengthening state sovereignty]. *Visnyk Mariupol's'koho derzhavnoho universytetu. Seriya: Istoryia. Politolohiya*. no. 35-36. pp.78-89.

7. Kindratets' O.M., Serhiyenko T.I. (2021). Osoblyvosti formuvannya identychnosti ukrayintsiv v umovakh hibrydnoyi viyny [Peculiarities of the formation of the identity of Ukrainians in the conditions of a hybrid war]. *Politykus: Naukovyy zhurnal*. Vydavnychyy dim «Hel'vetyka». no. 1. pp. 40-46.

8. Kuts H. M. (2013). Formuvannya spil'noyi yevropeys'koyi identychnosti: problemy ta perspektyvy [Formation of a common European identity: problems and prospects]. *Visnyk Natsional'noho universytetu «Yurydychna akademiya Ukrayiny imeni Yaroslava Mudroho»*. Seriya: Filosofiya, filosofiya prava, politolohiya, sotsiolohiya. no.3. pp. 196–197.

9. Kuchma L.O., Maksymovych K.YU. Formuvannya spil'noyi identychnosti yak faktor yevropeys'koyi intehratsiyi Ukrayiny [Formation of common identity as a factor of European integration of Ukraine]. Retrieved from: <https://periodicals.karazin.ua/politology/article/download/3283/2857/> (accessed 30 september 2023).

10. Martynov A. Problemy ta perspektyvy formuvannya identychnosti Yevrosoyuzu. Yevropeys'ki istorychni studiyi: naukovyy zhurnal [Problems and prospects of the formation of the identity of the European Union. European Historical Studies: A Scientific Journal]. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1t6wF4ouAKGIgtg6p1uvWPqLTq_pe5n-i5/view (accessed 30 september 2023).

11. Osnovni napryamy zovnishn'oyi polityky Ukrayiny [The main directions of Ukraine's foreign policy].

Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3360-12> (accessed 30 september 2023).

12. Serhiyenko T.I. (2022). Yevropeys'kyi dosvid formuvannya systemy ekonomichnoyi bezpeky [European experience in the formation of the economic security system]. *Intehratsiya osvity, nauky i biznesu: monohrafiya*. Tom 11 / za red. A. V. Cherep. Zaporizhzhya: Vydavnychyy dim «Hel'vetyka». pp. 91-97.

13. Serhiyenko T.I. (2020). Formuvannya natsional'no-kul'turnoyi identychnosti ukrayintiv v umovakh hibrydnoho myru [The formation of the national and cultural identity of Ukrainians in the conditions of a hybrid peace]. *Identychnosti ta politychni instytuty: zbirnyk materialiv V Vseukrayins'koyi naukovy-praktychnoyi konferentsiyi* (23 kvitnya 2020 r., m. Nizhyn) / Za zah. red. F. V. Baranovs'koho, L. O. Dudky. Nizhyn: NDU im. M. Hoholya. pp. 64-67.

14. Tykhomyrova YE. B. Formuvannya yevropeys'koyi identychnosti yak chynnyk yevropeys'koyi intehratsiyi

[Formation of European identity as a factor of European integration]. Retrieved from: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/578fe5a6-8bd1-4cfb-b900-63db63d2fda5/content> (accessed 28 september 2023).

15. Tolkachov O. Yevropeys'ka identychnist' Ukrayiny [European identity of Ukraine]. Retrieved from: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1786690.html/> (accessed 30 september 2023).

16. Adriano Moreira Neither Reich nor Nation – another future for the European Union. *Reflections on european identity I Edited by Thomas Jansen*. Working paper. European commission: 1999, 109 s.

17. Extract from the speech made by the president of the Czech Republic Vaclav Havel to the European Parliament in Strasbourg on March 8th, 1994. Retrieved from: <http://www.eurplace.org/diba/citta/cartaci.html> (accessed 29 september 2023).

Features of the formation of identity policy in the modern European Union: experience for Ukraine

Sergiienko Tetiana Ivanivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of International Relations and Social
and Humanitarian Disciplines
Dnipropetrovsk State University
of Internal Affairs
Gagarina Ave., 26, Dnipro, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4654-9248

Today's realities show that the Russian-Ukrainian war actualized a wide range of problems. In the conditions of a full-scale invasion, the study of the issue of ensuring the national stability of Ukraine acquires special importance. And one of the tools for ensuring national stability is identity politics. So, in this study, the conceptual – categorical apparatus of such terms as: «identity», «European identity», «national identity» was considered. The experience of identity policy formation in the European Union is considered. Two main directions of European identity are substantiated: through historical heritage and political identity. It has been proven that identity politics ensures the consolidation of civil society, contributing to national stability. It has been established that national identity is the recognition of oneself by the people through respect for their native history, traditions, national culture, representation of their national interests, ideals and values. It was found that the process of identity formation is a series of interconnected choices.

The purpose of the article is to highlight the main theoretical and practical issues related to the study of the peculiarities of identity policy formation on the example of the European Union. The methodological basis of the study is based on the provisions of classical and modern political theories related to the subject under consideration. The use of general scientific methods of research, such as: comparative and analytical methods and the method of structural analysis, which allow to more fully reveal the essence of the investigated problem. Thus, we note that the conducted scientific research made it possible to substantiate the theoretical and methodological principles of the influence of identity politics on the formation of national stability based on universal democratic values, which are freedom.

Key words: identity, European identity, national identity, national self-awareness, self-identificat.